

1 PVM e. mokymosi modulis

ĮVADAS

Kurso dalijamoji medžiaga

Čia pateikiama naudinga svarbiausios kurso informacijos suvestinė.

Šis e. mokymosi kursas paremtas ES teisės aktais dėl PVM, galiojančiais 2020-01-01 (taikoma ES PVM direktyvai (2006/112/EB), ES PVM grąžinimo direktyvai (2008/9/EB) ir ES PVM įgyvendinimo reglamentui (282/2011)

Šis modulis yra platesnio PVM kurso dalis; jį sudaro šios dalys:

- **Įvadas**
- Teritorija
- Apmokestinamasis asmuo
- Sandoriai
- Apmokestinamųjų sandorių vieta
- Skaitmeninės paslaugos ir mini vieno langelio sistema (MOSS)
- Apmokestinimo momentas ir apmokestinamoji vertė
- Tarifai
- Neapmokestinimas PVM
- Teisė į atskaitą
- Mokesčio grąžinimas
- Prievolė

PVM direktyva užtikrina laisvą prekių ir paslaugų judėjimą tarp valstybių narių. Sujungdama daugumą teisės aktų į vieną ji sukuria bendrą sistemą.

Valstybės narės privalo perkelti direktyvas į nacionalinius teisės aktus, o reglamentai iš karto įgyvendinami kaip įstatymai visose valstybėse narėse vienu metu.

Labai svarbu naudoti teisingus pagrindines sąvokas apibūdinančius terminus; šios sąvokos yra tarpusavyje susijusios. Šį ryšį parodo vieta PVM direktyvoje, kur atitinkamos sąvokos yra apibūdintos, todėl direktyvos struktūra reikia vadovautis kaip kontroliniu sąrašu.

1. Mokymosi tikslai

Šio modulio pabaigoje mokėsite: (žr. spausdinimo ekraną):

- Suprasti **skirtumą** tarp **daugiapakopių mokesčių** ir **pridėtinės vertės mokesčio** (PVM) bei jų poveikį tiekimo grandinei.

- Suprasti **bendros sistemos** būtinybę siekiant, kad mokesčiai nesudarytų kliūčių laisvam prekių ir paslaugų judėjimui tarp valstybių narių.
- Suprasti PVM direktyvos **istoriją** ir ryšį su kitais **susijusiais teisės aktais**.
- Paaiškinti pagrindines sąvokas ir žinoti, kurioje PVM direktyvos vietoje jos pateiktos
- Vartoti tinkamą PVM **terminiją**.
- Išvardyti sandorius, kuriems gali būti taikomas PVM, ir pateikti pavyzdžių.
- Paaiškinti, kaip rasti išsamią kiekvieno PVM apmokestinamojo sandorio apibrėžimą.
- Paaiškinti tokias sąvokas kaip **teritorija, apmokestinamasis asmuo** ir **atlygis**.

2. Kontekstas

Šiame skyriuje susipažinsite su istorine PVM direktyvos kūrimo raida ir sužinosite, kodėl būtini **bendri PVM reglamentuojantys teisės aktai**, taip pat:

- Daugiapakopius mokesčius ir pridėtinės vertės mokestį (PVM).
- Skirtumą tarp direktyvos ir reglamento bei jų ryšį su nacionaliniais teisės aktais.
- Kitų susijusių teisės aktų raidą ir jų santykį su PVM direktyva.

Iki 1967 m. egzistavo dviejų tipų teisės aktai: kaupiamasis daugiapakopis mokestis (**kaupiamasis mokestis**) ir pridėtinės vertės mokestis (**grynasis mokestis**). Abiejose sistemose mokestis skaičiuojamas ir taikomas kiekviename atskirame tiekimo grandinės etape. Jei taikomas **kaupimo principas**, PVM pridedamas kiekviename sandoryje. Tai reiškia, kad taikomas vienodas mokestis, kuris kaupiasi. Kuo daugiau tiekimo grandinės etapų, tuo didesnė mokesčio suma mokama mokesčių administratoriui.

Kita vertus, taikant grynojo mokesčio sistemą, tiekėjas gali atskaityti anksčiau tiekimo grandinėje esančiai įmonei sumokėtą PVM. Todėl PVM taikomas tik grandinėje esančių pardavimų verčių skirtumui.

1967 m. **buvo sukurta bendroji** PVM sistema, **siekiant sumažinti konkurencijos iškraipymo riziką** ir išvengti laisvo prekių ir paslaugų judėjimo tarp valstybių narių kliūčių.

Metams bėgant Taryba priėmė daug direktyvų dėl PVM siekdama užkirsti kelią konkurencijos iškraipymams ir skatinti vidaus rinkos plėtrą. Šiuo metu galiojanti PVM direktyva iš esmės konsolidavo daugumą iki šiol galiojusių teisės aktų į vieną dokumentą.

Tačiau yra **ir kitų teisės aktų, detalizuojančių specifines temas**, kuriuos jums reikės žinoti, pavyzdžiui: daliniai pakeitimai (2008/8/EB), PVM grąžinimas ES ekonominės veiklos vykdytojams (2008/9/EB), Administracinis bendradarbiavimas (904/2010/EB) ir kt.

3. Teisinė sistema

Šiame skyriuje susipažinsite su **PVM direktyvos struktūra, pagrindiniais apibrėžimais** ir Direktyvos sąvokomis bei jų tarpusavio ryšiais, taip pat tai, kodėl svarbu vartoti **teisingą PVM terminiją**.

Analizuojant PVM temą, iškyla logiškai sutvarkytų klausimų, į kuriuos reikia atsakyti, eilė: PVM direktyvos apibrėžimai ir sąvokos padės jums atsakyti į šiuos klausimus. Jais galima naudotis ir kaip nuosekliu kontroliniu klausimų, į kuriuos reikia atsakyti, sąrašu:

Mūsų PVM?	- Taikymo sritis / teritorinio taikymo sritis (I ir II antraštinės dalys)
Kas?	- Apmokestinamasis asmuo / asmuo, kuriam tenka prievolė sumokėti mokesťį (III antraštinė dalis)
Kurio tipo?	- Sandoriai (IV antraštinė sritis)
Kur?	- Apmokestinamųjų sandorių vieta (V antraštinė dalis)
Kada mokėti?	- Apmokestinimo momentas (VI antraštinė dalis)
Kas apmokestinama?	- Apmokestinamoji vertė (VII antraštinė dalis)
Kiek?	- Tarifai (VIII antraštinė dalis)
O kaip skaitmeninės paslaugos?	- Skaitmeninės paslaugos ir MOSS
Kokios išimtys numatytos ir kodėl?	- Neapmokestinamas PVM (IX antraštinė dalis)

Ar taikoma atskaita?	- Teisė į atskaitą (X antraštinė dalis)
Speciali grąžinimo procedūra?	- PVM grąžinimas (Specialios schemos, XII antraštinė dalis)
Į ką reikia atkreipti dėmesį?	- Prievolės (XI antraštinė dalis)

3.2. Sąvokų apibrėžimai

Užtikrinus struktūras, bet prieš tai turite susipažinti su pagrindinėmis direktyvos sąvokomis. Nepamirškite, kad labai svarbu naudoti teisingus

Taikymo sritis: Patvirtinama, kad tik tam tikri sandoriai, kurių didžiąją dalį vykdo apmokestinamieji asmenys, yra apmokestinami PVM.
Teritorinio taikymo sritis: Nustato teritorijos, kurioje taikomas ES PVM, geografines ribas.
Apmokestinamasis asmuo: Tai bet kuris asmuo, kuris reguliariai ir savarankiškai vykdo ekonominę veiklą tiekdamas prekes ar teikdamas paslaugas.
Asmuo, kuriam tenka prievolė sumokėti mokestį: Tai bet kuris asmuo, kuris privalo apskaičiuoti apmokestinamųjų sandorių PVM.
Sandoriai: Apima prekių tiekimą, prekių įsigijimą Bendrijos viduje, paslaugų teikimą ir prekių importą.
Sandorio vieta: Nustatoma, kur tam tikras sandoris bus apmokestinamas mokesčiu.
Apmokestinimo momentas: Jis įvyksta, kai prekės yra patiekiamos ar paslaugos yra suteikiamos arba kai prekės yra įsigyjamos ar importuojamos; tai yra momentas, kai atsiranda prievolė apskaičiuoti PVM.
Apmokestinamoji vertė: Tai suma, nuo kurios skaičiuojamas PVM.
Tarifas: Tai fiksuotas apmokestinamosios vertės procentas, naudojamas mokėtinam mokesčiui apskaičiuoti.
Neapmokestinimas PVM: Jei sandoris yra neapmokestinamas PVM, nuo jo PVM nėra skaičiuojamas.
Atskaita: Tai mechanizmas, pagal kurį apmokestinamajam asmeniui kompensuojamas jo už pirkinius sumokėtas PVM.
Prievolės: Tokie reikalavimai kaip prievolė registruotis PVM mokėtoju, išrašyti PVM sąskaitas faktūras, tvarkyti apskaitą, teikti mokesčių ir sumuojančias ataskaitas, nustatomi apmokestinamiesiems asmenims ir tam tikriems neapmokestinamiesiems asmenims.

4. Taikymo sritis

Šioje dalyje pristatomi PVM apmokestinami sandoriai ir nurodomos įvairios sandoriams taikomos sąlygos.

Pagrindinės PVM taikymo sąlygos yra sandorio, teritorijos, apmokestinamojo asmens ir atlygio sąvokos

Sandoriai

PVM direktyvoje nurodytos keturios sandorių, kuriems gali būti taikomas PVM, kategorijos

- **Prekių tiekimas** (teisės disponuoti materialiuoju turtu kaip savininkui perdavimas)
- **Prekių įsigijimas Bendrijos viduje** (teisės disponuoti materialiuoju kilnojamuoju turtu kaip savininkui įgijimas, kai prekės siunčiamos jas įsigyjančiam asmeniui)
- **Paslaugų teikimas** (bet kuris sandoris, kuris nėra prekių tiekimas)
- **Prekių importavimas** (prekių, kurios nėra išleistos į laisvą apyvartą, kaip apibrėžta Sutarties 24 straipsnyje, įvežimas į Bendriją)

Teritorija:

Kad būtų taikomas PVM, visų keturių rūšių sandoriai turi būti vykdomi ES teritorijoje. Teritorinė taikymo sritis aptariama modulyje „Teritorija“

Apmokestinamasis asmuo:

PVM. Įvadinis modulis: kurso dalijamoji medžiaga 2020 m. birželis/*Atnaujintas dėl JK pasitraukimo, 2019 m.

Iš esmės prekių tiekimas arba paslaugų teikimas yra apmokestinami tik tada, jei juos vykdo apmokestinamasis asmuo veikdamas savo vardu.

Apmokestinamasis asmuo – tai bet koks asmuo, reguliariai ir savarankiškai vykdamas ekonominę veiklą tiekdamas prekes ir teikdamas paslaugas. Apmokestinamasis asmuo turi veikti kaip verslo subjektas, o ne kaip privatus asmuo.

Įsigijimas Sąjungos viduje apmokestinamas, jeigu jį atliko apmokestinamasis asmuo arba neapmokestinamasis juridinis asmuo. Prekių importavimas į ES apmokestinamas nepriklausomai nuo to, kas jas importavo, įskaitant privačius asmenis.

Atlygis yra už vykdomą sandorį mokama kaina. Tai mokėjimas, kuris nebūtinai turi būti piniginis. Kainą galima sumokėti pinigais, bet atsilyginti galima ir nepiniginiais būdais, pvz., kitu sandoriu. Paprastai, kad sandoris būtų apmokestinamas, už jį visada turi būti mokamas atlygis.

Tačiau, vykdamas, pavyzdžiui, prekių importo sandorius, gali būti taikoma išimtis.

Praktikoje sandoriai priskiriami PVM taikymo sričiai, kai teigiamai atsakoma į visus toliau pateiktus klausimus:

- **Ar tai prekių tiekimas ar paslaugų teikimas, ar prekių įsigijimas Bendrijos viduje?**
- **Ar sandoris yra vykdomas PVM direktyvos taikymo teritorijoje?**
- **Ar sandorį vykdomas asmuo yra apmokestinamasis asmuo arba, jeigu tai prekių įsigijimo Bendrijos viduje sandoris, neapmokestinamasis juridinis asmuo?**
- **Ar už sandorį mokamas atlygis?**

Jeigu bent vienas atsakymas yra „Ne“, sandoris nepatenka į PVM taikymo sritį.

Prekių importas

Bet kokio asmens vykdomas prekių importas yra apmokestinamas prie ES sienos.

Neribotos prieigos e. mokymosi kursai pasiekiami per EUROPA interneto svetainę:
https://ec.europa.eu/taxation_customs/eu-training/general-overview_en.

Atminkite, kad čia pateikiama naudinga svarbiausios kurso informacijos suvestinė. Autentiškais laikomi tik Europos Sąjungos teisės aktai, paskelbti Europos Sąjungos oficialiojo leidinio numeriuose. Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar prievolių dėl šio mokymo.